Täysistunto

Keskiviikko 4.5.2022 klo 14.00—16.43

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta sekä Valtiokonttorista annetun lain 2 §:n muuttamisesta ja tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 65/2022 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Ennen kuin ministeri Saarikko aloittaa, pyydän, että sali taas rauhoittuu tämän asian ympärille. [Ben Zyskowicz: Kyllä, tärkeä asia!] — Kiitoksia. — Keskusteluun, ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.04 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hyvät kollegat, ei liene yllättävää todeta ääneen, että elämme suurten kriisien aikaa. Ilmastonmuutos, koronakriisi ja Venäjän hyökkäyssota, ne kaikki asettavat Suomelle ja koko maailmalle valtavia haasteita. Venäjän fossiilienergiasta irtautuminen, omavaraisuuden turvaaminen ja puhtaan teknologian investoinnit, ne vaativat merkittäviä taloudellisia panostuksia onnistuakseen. Ja tässäkään Suomen ei ole hyvä olla yksin. Koko Euroopan on uusiuduttava, ja panostuksia on tehtävä koko EU:n hartioilla.

Varautumisen ja uusiutumisen näkökulmasta Suomen kestävän kasvun ohjelma on ajankohtaisempi kuin koskaan. Kestävän kasvun ohjelma sisältää noin kahden miljardin euron panostukset puhtaisiin teknologioihin, digitalisaatioon, työllisyyteen, osaamiseen ja myös sote-palvelujen kehittämiseen. Ohjelman tavoitteena on ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä kasvu. Me vauhditamme tutkimus- ja kehitystoimintaa, kilpailukykyä ja investointeja. Rakennamme uutta, puhtaampaa ja omavaraisempaa Suomea.

Arvoisa puhemies! Kestävän kasvun ohjelman tavoitteiden toteutuminen edellyttää tehokasta toimeenpanoa. Sen edistämiseksi hallitus esittää nyt lakia Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen eli RRF:n hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta. Lakiesitys sisältää säännökset RRF:n hallinnoinnista vastaavista viranomaisista ja niiden tehtävistä ja myös tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksista. Esityksen mukaan valtiovarainministeriö toimisi kansallisena vastuuviranomaisena suhteessa komissioon.

Esityksen mukaan Valtiokonttoriin perustettavaan keskitettyyn tietojärjestelmään kerättäisiin tukiviranomaisten toimittamien elpymis- ja palautumissuunnitelmien eli RRP:ien toimeenpanon ja komissiolle tehtävän raportoinnin edellyttämät tiedot. Valtiovarainministeriön controller-toiminto RRF:n varojen tarkastuksista vastaavana toimisi riippumattomana tarkastajana.

Laki sisältäisi myös tuen myöntämistä ja maksamista koskevia erityisiä rajoituksia tilanteessa, jossa tuensaaja olisi jättänyt hoitamatta maksuvelvollisuuksiaan. Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi Valtiokonttorista annettua lakia sekä väliaikaisesti tulotietojärjestelmästä annettua lakia. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan tämän vuoden kesäkuun alusta. Lait ovat teknisiä mutta välttämättömiä Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanemiseksi.

Arvoisa puhemies! Suomi hyötyy siitä, että Eurooppa on kilpailukykyinen. Lisäksi on selvää, että Suomi hyötyy myös Euroopan Venäjä-riippuvuuksien katkaisemisesta. EU:n elpymis- ja palautumistukiväline edistää uudistuksia, joiden avulla Eurooppa irtautuu venäläisestä fossiilienergiasta ja pärjää maailmanlaajuisessa kilpailussa. Etenkin puhtaat teknologiat ja digitalisaatio avaavat mahdollisuuksia myös suomalaisille yrityksille. Suomelle on vientivetoisena taloutena tärkeää, että koko Eurooppa elpyy ja kasvaa, ja tämä elpymisväline on paitsi kasvun moottori myös EU:n jäsenvaltioiden välinen solidaarisuuden ilmaisu.

Arvoisa eduskunta, kun tämä käsittelee valvontaa, toimeenpanoa ja meidän kansallisessa käytössä olevan osuuden hyvää hallinnointia ja järkevää käyttöä, haluan myös muistuttaa, että me olemme olleet EU-pöydissä se maa, joka on edellyttänyt vastaavaa valvontaa, tarkkaavaisuutta ja huolellisuutta toimeenpanossa ja vastuullisuutta myös muilta jäsenmailta. Siksi on tärkeää, että me hoidamme tämänkin osuuden myös itseltämme hyvin, jotta voimme olla tarvittaessa tekemässä huomautuksia muille maille, mikäli heidän suunnitelmansa eivät ole toteutumassa EU:n yhteisen päätöksen mukaisesti — vielä tuoreemmiltaan juuri eilen Ecofin, valtiovarainministereiden neuvosto, käsitteli Ruotsin ja Bulgarian suunnitelmia. Eli monessa maassa ollaan vasta lähdössä liikkeelle, ja siltäkin osin on tärkeää, että sen, mitä edellytämme muilta, toteutamme myös itse hyvin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

14.08 **Sebastian Tynkkynen ps:** Arvoisa puhemies! Näin tällä kertaa vähän lyhyemmin kuin viime vuonna. — Hallituksen esityksessä säädetään EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksista. Se on tarpeellista tehdä, jotta Suomeen saadaan takaisin niitä euroja, jotka suomalaisille kuuluvat. Järkeväksi se ei tähän liittyvää 750 miljardin euron elpymispakettikokonaisuutta tee. Suomi saa takaisin omia rahojaan vähemmän kuin se maksaa, ja näiden jäljelle jääneiden rahojen käyttöä varten nyt siis rakennetaan byrokratia.

Noin vuosi sitten tässä salissa keskusteltiin EU:n elpymispaketista, jonka hallitus Brysselin tuliaisina Suomeen oli kiikuttanut. Suomalaisia pyydettiin rahoittamaan usealla miljardilla EU-maiden talouksia ja perusteluksi esitettiin EU-maiden kohtaama koronakriisi, aivan kuin emme olisi itse kamppailleet saman asian kanssa. Keskustelua käytiin tuolloin vuosi sitten yötä myöten. Kun neljä päivää kestäneet keskustelut olivat ohitse, turhautuneimmat alkoivat syyttämään puheita pitäneitä kansanedustajia viivyttelystä. Halusimme

siitäkin huolimatta tuoda silloin kaikkien tietoon sen, kuinka epäedullista pakettia suomalaisille oltiin syöttämässä ja mitä kaikkia vaaroja tähän pakettiin kätkeytyy. Jos lähdemme paikkaamaan huonosti hoidettuja Etelä-Euroopan talouksia, meillä on lopputuloksena ennen pitkää myös yksi huonosti hoidettu Pohjois-Euroopan talous. Kulutusjuhlat jatkuvat siihen saakka, kunnes korttitalo romahtaa. Vaikka kuinka säätäisimme valvontatyökalujen seulaa tiukemmalle, miljarditolkulla maihin pumpattu ylimääräinen raha johtaa väistämättä väärinkäytöksiin.

Arvoisa puhemies! Kun eduskunnan elpymispakettikeskustelusta on kulunut vuosia, rahahanat on avattu, on hyvä tarkastella, kuinka varoituksemme ovat käyneet toteen. Mikä on esimerkiksi Italian tilanne, joka sai suurimman potin paketista? Kun Suomessa on neuvottu kalliin energian aikana laskemaan kotien lämpötilaa, Italiassa on kerrottu käynnistyneen remonttibileet. Jättipotin saaneessa maassa on remontoitu koteja käytännössä ilmaiseksi. Tukea on voinut saada, jos energiatehokkuutta tai maanjäristyksen kestoa on rakennuksissa parannettu. Remppaa on tehty jo 21 miljardin edestä ja hakemuksia on hyväksytty yli 120 000. Energiaremonttien miljardiluokan tarve Italiassa voi ihmetyttää, kun samaan aikaan pohjoisen pakkasissa eläville suomalaisille on luvattu noin 70 miljoonan siivu EU-rahaa öljylämmityksestä luopumiseen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!]

Remonttibileiden keskellä myös Italian mafia on kärkkynyt miljardeittain maahan virtaavaa rahaa, kuten jo etukäteen varoittelimme. Mafian on kerrottu yrittävän soluttautua pandemian kourissa riutuneisiin yrityksiin, ja sitä kautta saamaan siivu EU-rahoista omaan taskuunsa. [Jukka Gustafsson: Faktat puuttuu!] Ken tietää, kuinka suuri siivu sinne lopulta päätyy. Kun elpymispaketista on nyt alettu isosta hanasta pumppaamaan rahaa EU-maiden talouksiin, on mahdotonta tietää, mihin kaikkialle sitä tulee päätymään. Asiaa ei auta sekään, että tämän vuoden alussa uutisoitiin, kuinka EU-komissio on halunnut salata asiakirjoja, joista elpymispaketin varojen käyttökohteita voitaisiin tarkemmin selvittää, ja vaikka väärinkäytöksiä saataisiinkin jälkikäteen selvitettyä, ei se enää suomalaista lohduta. Ei niitä italialaiskodin marmoreita lähdetä enää irti piikkaamaan, eikä mafian taskuun päätyneitä rahoja tulla Suomessa enää näkemään. Rahat tuli ja rahat meni, mutta lasku suomalaisille kyllä tulee perästä, ja se on kallis lasku se.

Elpymispaketin myös uskoteltiin vuosi sitten olevan kertaluontoinen, mutta varoitimme sen olevan vain sanahelinää. Ei mennyt kauaakaan, kun muista maista löytyi jo halua jatkaa tällä löydetyllä polulla, eikä ihme, kun raha tulee juuri uusituista ovista ja ikkunoista. Kun yhteisvelan makuun kerran päästään, nälkä kasvaa syödessä ja ovi liittovaltiokehitykselle on tempaistu auki. Se ovi meidän on naulattava kiinni. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, Ari, olkaa hyvä.

14.13 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Kiinnittäisin huomiota, että useissa lausunnoissa hallinto- ja valvontajärjestelmän moniportaisuutta ja viranomaisille aiheutuvia korkeita kustannuksia kritisoitiin. Ministeri Saarikko, siitä huolimatta lakiehdotusta ei ole muutettu. Miksi ei?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Minna Reijonen, olkaa hyvä.

14.14 **Minna Reijonen ps:** Arvoisa herra puhemies ja arvoisa ministeri! Käsittelemme EU:n elpymis- ja palautumisrahoja, ja Suomihan maksoi tunnetusti paljon sinne rahaa. Mitä sillä sitten saatiinkaan? Maksoimme paljon sinne rahaa, mutta Italia oli kova voittaja tässä pelissä, ja siellä nyt tosiaan tehdään niitä remontteja, mitkä ovat käytännössä ilmaisia. Sehän kuulostaa aivan ihmeelliselle, että suomalaiset eivät ole päässeet mukaan tällaisiin remonttibileisiin, mistä juuri edustaja Tynkkynenkin kertoi esimerkillisesti.

Nyt kun ruvetaan valvomaan näitä rahoja, niin totta kai se on hyvä, että niitä aletaan valvoa, mutta miksi niitä ei alun perin valvottu? Kun oli puhetta, että jopa mafiakin kärkkyi näitä rahoja, ja minnekä kaikkeen niitä on mennytkin tuonne Italian suuntaan ja muualle, niin mitenkä aiotaan selvittää, onko niitä rahoja nyt mennyt mafialle ja kuka aikoo selvittää ja paljonko niitä kenties meni mafialle? Kiinnostaisi tämmöinen, mitenkä paljon niitä oikeasti meni vähän muihin tarkoituksiin kuin mihinkä oli tarkoitus. Perussuomalaiset vastustivat alun perin tämmöistä asiaa, ja täytyy sanoa, että ihan oikeassa olimme siinä vaiheessa. Mielellään kuulisi, mitenkä näille rahoille nyt oikeasti kävi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivisaari, olkaa hyvä.

14.15 **Pasi Kivisaari kesk:** Arvoisa puhemies! Näiden puheenvuorojen jälkeen on hyvä palauttaa mieliin se, mistä tässä nyt on kysymys. Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen tarkoituksena on siis tarjota jäsenvaltioille merkittävää rahoitustukea niin investointeihin kuin uudistuksiin [Leena Meri: Kyllä, kyllä!] ja samalla siis myös parantaa jäsenvaltioiden talouksien palautumiskykyä ja lieventää esimerkiksi koronapandemian haitallisia ja paikoin murskaavia vaikutuksia. Tukivälineen avulla jäsenvaltiot voivat siis vastata taloudellisiin ja sosiaalisiin haasteisiin, joita totisesti riittää. Suomi hyötyy siitä, että Eurooppa on kilpailukykyinen. Tämä on tosiasia, ja sen puitteissa on myös tehtävä tekoja.

Puhemies! Myös Ukrainan sota on todella osoittanut, että venäläisestä fossiilisesta energiasta on päästävä kiireellä eroon. Siinäkin mielessä elpymisrahoitus oli kaukaa viisas. On välttämätöntä siis edistää uudistuksia, joiden avulla Eurooppa irtautuu venäläisestä fossiilienergiasta ja myös pärjää maailmanlaajuisessa kilpailussa. Puhumme siis vihreästä siirtymästä, mikä Suomessa tarkoittaa energian ja vaikkapa ruoantuotannon osalta syvenevää omavaraisuutta. Samalla se on myös osa meidän kansallista turvallisuutta.

Kuten valtiovarainministeri tilannetajuisesti kuvasi, me todella elämme suurien kriisien aikaa. Ilmastonmuutos, koronakriisi ja tämä Venäjän hyökkäyssota asettavat Suomelle todella valtavia haasteita. Ja näinhän se on: omavaraisuuden turvaaminen ja puhtaan teknologian investoinnit vaativat merkittäviä taloudellisia panostuksia ihan kaikkialla Euroopassa, niin myös Suomessa.

Elpymispaketin saamasta kritiikistä huolimatta voidaan sen hyödyt katsoa haittoja suuremmiksi. Unionin yhteinen elvytys myös hyödyttää jäsenvaltioita paremmin kuin tällainen itse tehty elvytys. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] Siis sellainen toimintatapa, jossa jokainen jäsenvaltio soosaisi omiaan, ei luo parhaalla mahdollisella tavalla kokonaishyötyä.

Puhemies! Hallituksen esityksessä, joka on sinänsä varsin tekninen, ehdotetaan säädettäväksi laki Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta. [Puhemies koputtaa] Laki on välttämätön Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanemiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

14.18 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kivisaaren puheenvuorossa esitettyihin näkökohtiin kommenttina ensinnäkin, että eihän tätä pakettia päätettäessä ollut mitään käsitystä, että Venäjä tulee hyökkäämään Ukrainaan. Eli ei tätä nyt kannata siihen koplata, että tässä tehtäisiin toimia sen asian korjaamiseksi. Ja se, miksi Eurooppa on riippuvainen Venäjän energiasta, tai mihin se perustuu, on se, että kotitaloudet ovat suorassa yhteydessä siihen kaasuputkeen lämmityksen sekä ruuanlaittonsa suhteen. Sen takia eurooppalaiset maat ovat riippuvaisia Venäjän kaasusta ja muusta energiasta. Eiväthän tässä paketissa olevat rahat riitä millään tavalla siitä asiasta irtaantumiseen, eikä niitä ole tarkoitus siihen edes käyttää. Eli pidetään joku tolkku näissä lausunnoissa.

Me annamme kilpailijamaillemme omaa rahaamme, että se nostaisi niitä maita jollain tavalla pystyyn — no, ehkä nostaa, ehkä ei — mutta kuitenkin tässä on vain pieni osa niistä rahoista, mitä kansallisesti on käytetty elvytykseen. Tämä paketti on enemmänkin symbolinen sen todellisen elvytysvaikutuksen kannalta. Tämä paketti on symbolinen myös siinä mielessä, että Eurooppahan on jo elpynyt koronakriisistä — tai olisi, ellei olisi tullut tätä Venäjän hyökkäystä Ukrainaan ja sen aiheuttamaa kriisiä. Eurooppa olisi elpymässä hyvää tahtia, jo ennen kuin rahoja ollaan edes jaettu. Niiden jaostahan ollaan nyt vasta päättämässä, niitä ehtoja ollaan säätämässä, olemme keskustelemassa, miten eri maat käyttävät niitä rahojaan, ovatko suunnitelmat hyväksyttäviä. Koronakriisistä on jo toivuttu, eli tämähän parhaiten osoittaa, että koko tämä tosiasiassa Ranskan pankkien pelastamiseksi laadittu kiristyspaketti on perusteiltaan täysin pitämätön eikä keskity siihen asiaan, mihin sen pitäisi keskittyä, ja ne keinot, millä vääristeltiin perussopimuksia, että tämä saatiin läpi, ovat osoittautuneet täysin tehottomiksi.

Edustaja Tynkkysen puheenvuorossa otettiin ansiokkaasti esiin tämä Italian esimerkki ja remontointi siellä myös suomalaisten veronmaksajien tulevalla velkarahalla. Tämä remontointi on erityisen irvokasta siinä mielessä, että nyt EU samaan aikaan energiatehokkuusdirektiivin kautta uhkaa velvoittaa suomalaisia remontoimaan omalla kustannuksellaan, miljardikaupalla, täysin turhaan omakotitaloja Suomessa. [Sheikki Laakso: Juuri näin!] Eli sen ohella, että me annamme kilpailijamaillemme rahat remontointiin, EU sitten kiristää meitä remontoimaan omalla rahallamme omia talojamme. Eihän tässä ole mitään tolkkua. [Leena Meri: No ei ole!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.20 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä nyt esittelyssä, lähetekeskustelussa oleva hallituksen esitys on sinällään varmaan perusteltu, kun ensimmäinen paketti on jo tapahtunut, vaikka en sitä kannattanutkaan. Mutta kannattaa kuitenkin tosiasiat muistaa meidän kaikkien: tätä ensimmäistä elvytyspakettia ei tietenkään tehty Ukrainan eikä Venäjän kriisin takia. Ei siitä kriisistä ollut mitään tietoa. Toki Krim oli jo miehitetty 2014, mutta itse Ukrainan sodasta ei tiedetty edes painajaisia silloin.

Samoin se rahoitushan ei perustunut mihinkään muuhun kuin siihen, että laskettiin työttömyyttä EU:ssa. Jos oikein muistan, koronan osuus ensimmäisen elvytyspaketin perusteissa oli vain 20 prosenttia — tai 30, sitä luokkaa. Se oli kuitenkin vähemmän. Suurin osa oli työttömyydestä ja muista ongelmista aiheutuvia ongelmia. Elikkä se, mikä siinä meni aivan päin honkia, on se, että yhteisvelalla lähdetään rahoittamaan toisten maiden ongel-

mia. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!] Elikkä rikotaan se kultainen perinne, no bail-out -sääntö, EU-artikla 125: toisten maiden velkoja ei makseta, eikä takuita anneta.

Tämä asia on edelleen pyhä, tai sen pitäisi olla Euroopan unionissa pyhä, että meidän nuorillemme ei sälytetä meidän tekemiemme virheitten laskuja. Tämä juttu on niin, että minua hirveästi harmittaa tämä, kun nyt puhutaan kilpailukyvystä: maksetaan seitsemän miljardia, saamme sieltä kaksi takaisin. Jos tällä keinoin kilpailukykyä lasketaan, niin minä en ole siinä porukassa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Aikamoinen diili!] Se on kansantalouden rappiolle ajoa, jos seitsemästä miljardista kaksi saadaan takaisin. Jos seitsemän lainataan, niin pitää saada kahdeksan takaisin: pitäähän siinä korkokin tulla, hyvänen aika. [Toimi Kankaanniemi: Viisasta puhetta!] Minä olen aina ottanut pankista lainaa, kun on tarvinnut. Aina on pitänyt korko maksaa. Ilmaista rahaa en ole koskaan saanut, enkä kyllä ottaisikaan, vaikka tarjottaisiin.

Ja sitten jos haluamme, arvoisa puhemies, oikeasti elvyttää, niin mitä meidän pitää tehdä? Meidän pitää lopettaa turhanaikainen erilaisten hankkeiden perässä juoksu. Ensimmäinen homma, mikä pitää tehdä: kotimainen energia pitää laittaa kuntoon. Me maksamme erilaisia rahoja päästökaupan takia satoja miljoonia ulkomaille, nimenomaan vaikka turpeen uusiutumattomuudesta, vaikka se uusiutuu. Sille on määrätty suuremmat sakot. Ja mikä pahin siinä tapahtuu? Poltamme koko ajan 5—6 miljoonaa mottia arvopuuta kattiloissa, ja kotimaisia energioita ei saa käyttää. Tai tänä päivänä megawatti turpeella tehtynä maksaa yli viisikymppiä. Tämä rapauttaa koko Suomen kansantalouden, koska se vaikuttaa kaikkeen. Lasku pyörii silloinkin, kun me nukumme. Elikkä energiaa kun käytetään meidän nukkuessammekin, se nostaa energian hinnan aivan pilviin, ja Suomi köyhtyy kolinalla. Ja puuta poltetaan, ja metsäteollisuus rapistuu.

Muistakaa, hyvät ystävät: Suomen ehkä menestyvimmän metsäyhtiön UPM:n kolme viimeistä investointia on mennyt ulkomaille — Uruguay, Saksa ja Hollanti. Yli viisi miljardia on mennyt rahaa Suomesta pois. [Petri Huru: Juuri näin!] Jonkun pitää ruveta tässä maassa puhumaan kotimaisen energian ja kotimaisen metsäteollisuuden puolesta. En tiedä, saanko minä tästä puheenvuorosta moitteita tai peräti keltaisen kortin taas, [Petri Huru: Todennäköisesti!] mutta se on sivuseikka, koska tämä tosiasia tapahtuu joka tapauksessa. [Toimi Kankaanniemi: Me kiitämme!] Ja Suomen eduskunnan pitää tähän puuttua. Eihän tämä näin voi mennä.

Ja toinen asia, mikä on: CHP-lämmityksen suuri viisaus on sähköntuotanto. 3 000 megan teholla teemme talvisin sähköä Suomen kantaverkkoon, ja jos tätä ei hoideta kuntoon, niin meillä on ensi talvena semmoinen sähkön hinta, että en uskalla edes painajaisissa katsella.

Ja yhtenä asiana, arvoisa puhemies, vielä se, että nyt kun tämän Ukrainan kriisin takia meni käytännössä Saimaan kanava kiinni — kukaan laivanvarustaja ei laivaansa lähetä, taikka vakuuttajat eivät lasteja vakuuta — niin meidän pitää nostaa nyt Suomessa vihdoin aidosti esille Kymijoen kanavan rakentaminen tähän maahan. On rakennettava Mäntyharjun kanava, jolla Päijänne ja Saimaa yhdistetään, ja Kymijoelle tehdään kanavointi niin, että päästään merelle kotimaan vesistöjä pitkin. Tähän saa ihan varmasti TEN-T-verkosta 30—50 prosenttia avustusta, ja samalla saa sitten varmistettua, että koko Suomen metsäteollisuus on kilpailukykyinen ihan eri tavalla kuin tänä päivänä. Nyt tämä Saimaan kanavan poismeno tuhoaa suomalaista metsäteollisuutta kolinalla joka päivä. Joka päivä menemme huonompaan tilanteeseen.

Lopuksi, arvoisa puhemies, vielä sen totean, että jos me haluamme tähän maahan jotakin todellakin hyvää tehdä, niin nyt pitää viimein ja vihdoin olla tässä talossa selvää, että se toinen elvytyspaketti, mitä Gentiloni EU:ssa puolusti innolla, on 1 700 miljardia. Hänhän sanoi, että tästä pitää tehdä EU:ssa pysyvä käytäntö. Eihän se niin voi olla. Euroopan unionilla ei ole mitään toimivaltaa tämmöisiin asioihin, kun sitä ei ole säännöissä mainittu.

Ja aivan kuten edustaja Mäkelä omassa puheenvuorossaan äsken totesi energiatehokkuusdirektiivistä, jossa ruvetaan talojen eristyksiä tänne rakennuttamaan omilla kustannuksillamme, Euroopan unionilla ei ole siihenkään asiaan mitään toimivaltaa. Pitäähän tässä joitakin sääntöjä olla, vai ruvetaanko me liikenteessäkin ajamaan aina sillä puolella kaistaa kuin mieli tekee? Ei nyt sentään. Joku järki tähän hommaan pitää tulla. Olen tästä hyvin pahoillani, ja minua harmittaa se melkein joka aamu, kun herään, mihin tämä Suomi on menossa. Mutta pitäähän tässä ruveta järki tulemaan tähän hommaan, koska ihan olen varma, arvoisa puhemies, siitä, että sellaiset asiat, joissa ei ole järkeä, häviävät pikkuhiljaa armotta pois. Siinä ei ole mitään vaihtoehtoa. — Kiitoksia. [Petri Huru: Perussuomalainen puhe! — Toimi Kankaanniemi: Se oli miehen puhetta!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Meri, olkaa hyvä.

14.26 **Leena Meri ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Täällä on keskustan ministeri esitellyt tämän esityksen, ja täällä on kuultu erilaisia keskustan puheenvuoroja, mutta olen todella iloinen edustaja Hoskosen keskustan puheenvuorosta. Voisin sanoa, että sinä olet näissä EU-asioissa ollut keskustan omatunto, ja siitä aidosti kiitän sinua.

Jos ajatellaan tätä tilannetta, että EU:ssa on — katsoin äsken tuosta ja olen nyt Wikipedian tiedoissa — noin 450-miljoonainen väestöpohja ja siitä esimerkiksi nyt tuolla Italiassa, minkä edustaja Tynkkynen otti esille, on 60 miljoonaa ihmistä ja Suomessa on noin 5,5 miljoonaa ihmistä, niin me olemme siis nettomaksaja siinä, että Italiassa on ollut vuosikausia hoitamatta talous kuntoon ja asiat rempallaan sillä tavalla, että siellä on remontin tarvetta. Jos muistellaan sitä historiaa, niin maaliskuussa 20 ja sitä ennen Italia varoitteli EU:ta jopa euro- ja EU-erolla. Se on siis katastrofi EU:lle, jos joku sieltä heidän kerhostaan on lähdössä, ja se pitää estää hinnalla millä hyvänsä, ja nyt hinnalla millä hyvänsä tosiaan se on estetty, kun Italia rauhoitettiin sillä, että se sai suurimman potin tästä paketista. 750 miljardia oli koko paketti, ja siitä meni 200 miljardia Italiaan. Suomi saa muutamia miljardeja ja maksaa siis viidestä seitsemään, kahdeksaan miljardia. Me emme tiedä vielä sitä lukua, mikä se tulee olemaan.

Tuossa itse mietin, että monet haluaisivat vaihtaa öljylämmityksen pois esimerkiksi maalämpöön tai haluaisivat sähkölämmitystalossa lisätä aurinkopaneeleja, mutta kun ei ole sitä rahaa — inga pengar. Suomessa voi saada kotitalousvähennystä, mutta se on hyvin pieni, ja sitten pitäisi kuitenkin pystyä maksamaan se lasku, vaikka siitä saisikin sitten jotain myöhemmin verotuksessa takaisin. Ihmettelen sitä, että täällä esimerkiksi keskustan puheenvuoroissa liputetaan, että tämä on hienoa, että elvytetään koko EU:ta. Joo, onhan se ihan hienoa elvyttää, mutta siis me elvytetään suomalaisten rahoilla samalla kun meidän omat laskut ovat aivan tähtitieteellisiä. Esimerkiksi tässä Kivisaari puhui omavaraisuudesta, mutta eihän nyt tämä tukipaketti... Miten se lisää Suomen omavaraisuutta, että me panostetaan Italian kotiremontteihin? Ei se kyllä sitä tee, ei tämä nyt muutu tästä mustasta valkoiseksi eikä päinvastoin, niin että hyvä, että teidän omatuntonne, edustaja Hoskonen, sen täällä kertoi kyllä sitten ihan ääneen.

Oikeastaan nyt kysyisin ministeri Saarikolta, valtiovarainministeriltä, kun tässä ihmiset ovat minuunkin olleet yhteydessä koko ajan sähkölaskujenkin osalta, nyt kun on moni määräaikainen sopimus taas lakannut tässä keväällä ja siellä on nyt halvimmillaan kolminkertaiset tarjoukset, niin että jos on ollut 4 senttiä kilowattitunti, niin 12,5 on nyt halvin tarjous ja siitä ylöspäin — kolminkertainen lasku on halvin, mitä voi saada. Nyt olisin kysynyt: miten hallitus aikoo auttaa suomalaisia? Siis nyt en kysy investoinneista enkä vihreästä siirtymästä vaan nyt kysyn siitä, miten meidän kansalaiset ja suomalaiset pärjäävät siinä tilanteessa. Esimerkiksi nyt italialaisia tuetaan niin, että heidän sähkölaskunsa pienenee sillä, että tulee energiatehokkaampi talo. Varmaan heille ihan kiva, että siellä aurinko paistelee ja siellä sähkölaskut pienenevät, mutta mitä nyt suomalainen veronmaksaja saa? Mitä apua he saavat? Saako esimerkiksi valtion varoilla aurinkopaneelit tai maalämmön siten, että se aidosti kustannetaan? Mitä konkreettisia esityksiä teillä on suomalaiselle arjen kuluihin? Se on nyt kysymys. Olette sanonut, ministeri Saarikko, että pitää kiristää vyötä, mutta se ei nyt riitä ratkaisuksi, kun täällä ei koko Eurooppa kuitenkaan kiristä sitä vyötä vaan vain suomalainen. Näinkö se menee?

Sitten vastaus siihen, aiotteko te suostua näihin uusiin tukipaketteihin. Tämänhän piti olla kertaluontoinen, ja täällä esimerkiksi kokoomus esitti valtiovarainvaliokunnassa lausumia, jotka estävät kaikki uudet tukipaketit. Onko ne nyt EU:ssa sitten luettu, kun eihän tästä pitäisi voida edes puhua, kun näiden kokoomuksen lausumien piti pelastaa tämä koko asia?

Mutta suurin pihvi on tässä nyt, ministeri Saarikko, miten me autamme suomalaista ihmistä aidosti selviämään arjessa. Haluaisin nyt jotain konkreettista, ei vain sitä, että meillä ei ole rahaa, koska rahaa on, ja se on arvovalinta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

14.31 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri! Täällä lakiesityksessä ”Elpymis- ja palautumissuunnitelman vaikutukset julkiseen talouteen” -osiossa kerrotaan: ”Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaan suunnitelman investointien vaikutusten julkiseen talouteen arvioidaan jäävän pieniksi, minkä vuoksi julkisen talouden kestävyys ei suunnitelman johdosta olennaisesti kohennu.” Tästä olen huolissani: julkisen talouden tilanteesta Suomessa ja sen kestävyydestä. Te, hyvä hallitus, olette alibudjetoineet muun muassa sote-uudistuksen kustannukset. Siihen liittyvät vahvasti palkkaharmonisoinnit, henkilöstömitoitus ja hoitotakuu.

Elpymis- ja palautumistukivälineasetuksen 3 artiklan mukaan näitä elpymisrahoja voidaan käyttää muun muassa terveyteen ja taloudelliseen, sosiaaliseen ja institutionaaliseen palautumiskykyyn — mitä tämä kaikki sitten tarkoittaakaan, mutta ymmärtäisin, että liittyen juurikin ihmisten terveydenhuoltoon ja sote-palveluihin. Nyt kysyisinkin teiltä: kun 50 prosenttia tästä Suomeen tulevasta rahasta ollaan käyttämässä vihreään siirtymään, niin mihin ne loput tullaan käyttämään ja millä tavalla ja miten tämä elvytysraha tulee vaikuttamaan tavallisten suomalaisten hyväksi? Se pelkkä vihreä siirtymä ei riitä, koska suomalainen maksaa sähkö-, öljy- ja bensalaskunsa aivan itse. Kysymys on niistä peruspalveluista, joiden perään kyselen.

Eli korostan sitä, että nyt käynnissä oleva sote-uudistus ei laske valtion menoja eikä vähennä kustannuksia, päinvastoin, ja tämä jos mikä vaarantaa julkisen talouden kestävyyden. Kysyn teiltä: Kuinka näin alibudjetoitiin sote-palvelut Suomessa? Tuletteko nyt näil-

lä elvytyspakettirahoilla sitten korvaamaan tämän alibudjetoinnin, koska totuushan on se, että koronakriisin jälkeen suurin ongelmamme ei ole suinkaan vihreän siirtymän onnistuminen, vaan se, miten me saamme hoitovelan kurottua umpeen, ihmisille palvelut ja hoitoonpääsyn, koska niin moni suomalainen on jäänyt hoitoa vaille tämän koronakriisin aikana.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Strand, var vänlig.

14.34 **Joakim Strand r:** Tack ärade talman! Tästä puhuttiin jo niin pitkään viime vuonna, mutta ehkä muutama pointti:

Vihreä siirtymä. On aina hyvä kuitenkin muistuttaa, että se vain luo valtavasti mahdollisuuksia myös Suomen kaltaiselle maalle. Jo ennen Ukrainan kriisiä arvioitiin, että noin 3 000—4 000 miljardia euroa joka vuosi panostetaan maailmalla lisää puhtaisiin ratkaisuihin. [Leena Meri: Ei siitä ole kysymys!] Meillä on Suomessa valtavasti tätä osaamista, ja jotta me nettomaksajina voidaan hakea kotiin näitä rahoja markkinoiden kautta, [Leena Meren välihuuto] niin meidän tulee panostaa ympäristö- ja energiateknologian systeemitason tki-toimintaan, liiketoimintaosaamiseen, pitää huoli siitä, että Suomen toimipaikat näissä globaaleissa firmoissa pysyvät Suomessa. Se vaatii tätä systeemitason lähestymistapaa, [Leena Meren välihuuto] koska itsekin pelkään sitä, että tällaiset tukipaketit johtavat osaoptimointiin. Jos niitä toimintaympäristöjä luodaan myös Italiaan, niin ehkä joku lähtee sitten sinne, mutta mitä enemmän me Suomessa pystytään systeemitasolla saamaan yritykset yhdessä kehittämään energiajärjestelmiä maailmanmarkkinoille, niin sitä enemmän me saadaan sitä kautta sitä rahaa myös takaisin tänne Suomeen, ja tämä on tärkeä muistaa.

Tämän takia täytyy myös olla näitä mekanismeja, millä seurataan sitä rahankäyttöä, ja minun mielestäni ministeri sanoi hyvin tässä alkuun, että siinä, mitä me edellytämme muilta, täytyy myös itse näyttää sitä esimerkkiä. Suomi voittaa siinä, että tarkasti näitä rahoja seurataan, ja meidän yrityksillämme on valtava mahdollisuus hakea näitä rahoja ikään kuin pois sieltä, minne ne osittain menevät. Jos me näin pienenä maana pystytään siitä globaalista energia- ja ympäristöteknologian cleantech-markkinasta edes pieni siivu ottamaan, niin aina palvelut järjestyvät, varmasti selvitään myös sote-kuluista. Se 3 000—4 000 miljardia, mitkä investoidaan vuositasolla lisää puhtaisiin ratkaisuihin maailmalla — ei siitä tarvitse kovin montaa prosenttia ottaa, jotta saadaan kurottua umpeen kestävyysvajeet ynnä muuta.

Elikkä haluisin nyt tuoda myös tällaisen ehkä hieman positiivisemman puheenvuoron, että on pakko nähdä myös näitä mahdollisuuksia meidän elinkeinoelämämme näkökulmasta, ja sen takia täytyy kotimaassa panostaa tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin erityisesti energia- ja ympäristöteknologian systeemitason ratkaisuissa. — Tack.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja al-Taee, olkaa hyvä.

14.36 **Hussein al-Taee sd:** Arvoisa puhemies! Juuri kuten edustaja Strand tässä luetteli, Suomi tarvitsee juuri nyt panostuksia energiaremontteihin ja energiamuutoksiin kaiken kaikkiaan ja osaajien houkuttelemiseksi tänne Suomeen. Uskoisin, että näillä panostuksilla hyvin nopeasti pystymme kuromaan tästä syntynyttä velkaa.

Ja on aivan selvää, että kun tämä maailman kehitys on menossa siihen suuntaan, että fossiilisista yritetään irtautua, niin Suomen aseman vahvistamiseksi onkin tärkeää, että täällä Suomessa pystytään valmistamaan erilaisia polttoaineita suomalaisten liikkumiseksi — Suomihan liikkuu pyörillä — ja se, että me pystymme niistä valmistamaan suurimman osan täällä, on ehdottomasti kansallinen etu ottaen huomioon myöskin tämän idästä tulevan mahdollisen uhan.

Siihen uhkaan liittyen kysyisin ministeri Saarikolta: Millä tavalla me voitaisiin nyt sitten vauhdittaa tätä meidän energiasiirtymää? Millä tavalla me pystymme käyttämään tätä tukipakettia siihen suuntaan, että suomalainen energiasektori voisi kehittyä entistä nopeammin? Tämähän olisi sekä EU:n että Suomen edun mukaista.

Sitten vielä laajemmalla spektrillä: Miten EU aikoo käyttää näitä varoja? Siellähän on parisataa miljardia euroa tällä hetkellä allokoimatta, ja niitä on tarkoitus käyttää vihreään siirtymään. Millä tavalla EU aikoo nämä rahat nyt sitten pikaisemmalla aikataululla käyttää tämän asian selvittämiseksi?

Ja kolmanneksi: Eikö Suomessa ole mahdollista saada kotitalouksiin tukia energiaremontteihin? Onko tämmöinen konkreettinen tuki, etu, olemassa jo suomalaisille tässä kohtaa? [Leena Meri: Niin tukea, mutta ilmaiseksi!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

14.38 **Ville Vähämäki ps:** Kunnioitettu puhemies! Kuten hallituksen esityksestä käy ilmi, niin tämä elpymis- ja palautumistukiväline on uusi EU:n tukiväline, joten sen mukaisten tukien myöntäminen ja hallinnointi ja valvonta on myöskin uusi tehtävä. Me nähdään täältä hallituksen esityksen sivulta 14, että tämä pelkkä valvonta tulee työllistämään siten, että vuosina 21—26 henkilötyövuosina 723 kappaletta ja noin 75 miljoonaa tulee valvonnasta kustannuksia. Käsitykseni mukaisesti tämä on siis näille vuosille jaettu yhteiskustannus.

Mutta itse tästä välineestä: Mehän on kuultu viime viikolla, että Italian, joka sai siis hiukan yli neljäsosan koko paketista, 300-sivuinen elpymissuunnitelma sisälsi muun muassa tieinvestointeja. Ja jotkut tietyt kylät saivat 20 miljoonaa, vaikkapa Cesin kylä — siellä asuu 200 asukasta. En tunne taustoja sen ihmeemmin. Samoja summia, 20:tä miljoonaa, sai ilmeisesti 20 muutakin italialaista kylää. En tunne sen ihmeemmin asian taustoja, minkä takia ovat saaneet, mutta summa kuulostaa isolta. Tiedän, että Suomessa on monia kyliä, mitkä mielellään ottaisivat tämmöisen 20 miljoonan tukipotin vastaan.

Nyt sitten kun katsotaan tätä edustaja Hoskosen hienosti esille nostamaa kanava-asiaa, niin olisi aivan asiallista, että myöskin tässä Suomen osuudessa tehtäisiin jonkuntyyppisiä kanavainvestointeja. Me tiedetään tämä Kymijoen kanava, ja siihen sisältyvä Saimaaseen tehtävä yhteys on käsitykseni mukaisesti — ja Wikipedia-tietojen mukaisesti — vieläkin Etelä-Savon maakuntakaavassa. Uskoisin näin, että meidän täytyisi yhdessä lähteä katsomaan näitä uusia kanavia ja uusia vesiliikenneyhteyksiä tämän Saimaan kanavan tilalle. — Ei muuta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

14.40 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Kun EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen käsittely alkoi runsas vuosi sitten valtiovarainvaliokunnassa — silloin valtiovarainministerinä oli Matti Vanhanen — niin siellä häneltä ja virkamiehiltä erikseen kysyin, miten tämän 750 miljardin euron käyttö eri maissa varmistetaan niin, että se on rehellistä ja menee niihin tarkoituksiin, joihin se on tarkoitettu yhteisillä päätöksillä. Ministeri Vanhanen silloin totesi, että jokainen jäsenmaa laatii käyttösuunnitelman, jonka neuvosto käsittelee ja hyväksyy. Lisäksi hän totesi, että valvonta järjestetään niin tehokkaaksi, että väärinkäytöksiä ei pääse tapahtumaan.

Nyt, arvoisa ministeri Saarikko, te ette ole näihin lupauksiin sidottu, kun ette ollut silloin ministerinä, mutta nyt kysyn: Oletteko ollut sellaisissa neuvoston kokouksissa joissa muun muassa Italian — varmaan monen muunkin maan, Puolan, Unkarin ja Romanian, Bulgarian ja vastaavien, jotka saivat suhteettoman paljon, myös Viron — käyttösuunnitelma on hyväksytty, eli oletteko tietoinen siitä, minkälaisen suunnitelman Italia esitti ja minkälaisen suunnitelman tulitte hyväksyneeksi? Sisälsikö se tällaisia kohteita, mitä tässä keskustelussa on esille otettu? Ja miten perustelette, jos olette ollut hyväksymässä tällaisen suunnitelman?

Mielestäni tämä ei kestä päivänvaloa eikä mene tällä pelkällä keskustelulla eteenpäin, että todetaan, että esimerkiksi Italia on käyttänyt tällaisiin tarkoituksiin näitä miljardeja, joista Suomi on osansa maksanut. Toisaalta puhutaan jopa, että mafia on vienyt merkittävän osan näistä meidän yhteisistä varoista, jotka ovat osiltaan suomalaisten veronmaksajien velkavastuulla.

Ja edelleen: miten on järjestetty tämä valvonta, jälkikäteisvalvonta, näiden varojen käytöstä? Valitettavasti en itse luota komissioon [Puhemies koputtaa] tällaisena valvojana.

Arvoisa puhemies! Tulenpa sinne ylös, kun puhe on näköjään pitempi kuin arvelin. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Nuo kysymykset taisivat tältä osin tulla ministerille vastattavaksi: suunnitelma ja valvonta. Ne ovat äärimmäisen tärkeitä asioita tällaisessa yhteydessä, kun yhteisiä varoja satoja miljardeja kerätään ja nopeasti jaetaan ympäri Euroopan. Me teemme tässä nyt lakia, joka on ihan tarpeen ja paikallaan. On hyvä, että Suomessa lainsäädännöllä, lain tasolla säädetään näiden tosiasiassa kyllä kokonaisuuteen nähden hyvin pienten varojen käyttöä koskevat menettelytavat ja ministeriöt vastuutetaan valvomaan ja niin edelleen. Tätä varmaan EU vaatii kaikilta jäsenmailta, mutta lienee niin, että vain Suomi, ehkä joku Ruotsi, tekee tämän näin huolellisesti, koska meillähän on tapana, että EU:n säädökset tulkitaan maksimaalisesti ja pannaan vielä kansallinen lisä päälle, niin että olemme varmasti kiinni kaikessa, missä saatetaan kuvitella.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä tähän yleiseen keskusteluun tästä elvytysrahastosta ja muutoin: Tilannehan on tämän kahden vuoden korona-ajan ja nyt tämän sota-ajan osalta hyvin epäselvä Euroopan taloudessa. Me emme yhtään tiedä, minkälainen tilanne paljastuu, kun tämä poikkeusaika jonakin päivänä loppuu. Euroopan keskuspankki on rahoittanut, pitänyt euroa ja jäsenmaita ja pankkeja ja yrityksiä valtavilla osto-ohjelmilla pystyssä vuosien ajan, ihan vuodesta 15 lähtien. Näin ei välttämättä voi enää jatkua. Ja nyt kun korot ovat nousussa ja inflaatio on karannut jo käsistä euroalueella ja meillä Suomessakin, niin tilanne on todella epäselvä ja voi ihan rauhassa sanoa, että varsin uhkaava. Eli tilanne on sellainen, että uusia tukipaketteja tullaan todennäköisesti tarvitsemaan, jotta järjestelmä pysyy, euro pysyy pystyssä ja euroalue kasassa.

Arvoisa puhemies! Meillä Suomessa on se tilanne, että meilläkin korot nousevat, inflaatio on ryöstäytynyt, erityisesti ruuan ja energian hinta on voimakkaasti noussut ja aiheuttaa varsinkin pienituloisille työssä käyville ihmisille totaalista köyhyyttä. Ensi talvi voi olla todella synkkä tuhansille, kymmenilletuhansille ehkä sadoilletuhansille suomalaisille pienituloisille perheille, kotitalouksille. [Leena Meri: Keskituloisillekin jopa!] Tämä on todella vakava kysymys, ja myös siihen pyytäisin ministerin paneutuvan jossakin sopivassa tilanteessa. Velkataakkahan meillä on jo merkittävä, ja hallitus ottaa, niin kuin julkisen talouden suunnitelmassa näemme ja siitä pian taas keskustelemme, hulvattomasti velkaa, seitsemän miljardia vuodessa, hamaan tulevaisuuteen. Seuraavan hallituksen piikkiinhän ne menevät, [Puhemies koputtaa] mutta linja on huolestuttava.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Nyt lähetekeskusteluun tässä vaiheessa varattu aika on kulunut umpeen. Ministeri Saarikko, kolme minuuttia.

14.47 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko:** Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos, kollegat, monipuolisesta keskustelusta. Ajan puitteissa en aivan kaikkea ehdi kommentoida, mutta tämän keskustelun päävirta... — Aivan oikein, lakiesitys käsittelee nimenomaan Suomen mukanaoloa ja ei enää sitä päätöstä, josta viime keväänä pitkään ja hartaasti keskusteltiin. Se on tehty, siihen on sitouduttu. Nyt keskustellaan siitä, miten voimme olla varmoja ja varmistaa ja mitkä työkalut auttavat meitä sen valvomisessa, tarkastamisessa ja toimeenpanon tukemisessa, että rahat käytetään järkevästi.

Useissa esimerkeissä ja puheenvuoroissa on korostunut nyt Italia. Italia sinänsä on ollut jo useamman vuoden ajan ensinnäkin EU:n nettomaksaja, mutta ymmärrettävästi on herkullista käyttää sitä esimerkkinä sen yksittäisten toimenpiteiden kautta. Tämä kotitalouksiin kohdistuva remonttiavustus, jota täällä puheenvuoroissa käsiteltiin, on ymmärrykseni mukaan sellaista, josta osa on jo Italian omaa, kansallisella päätöksellä toteutuvaa. Osaa toteutetaan tällä yhteisellä, yhteiseen RRP-suunnitelmaan perustuvalla rahoituksella, ja kaikki se, minkä taustalla on EU-rahoitus, on valvonnan ja mahdollisen tarkastuksen alaista — ja kyllä, se on myös mahdollisen takaisinperinnän alaista. Mutta me olemme sitoutuneet sellaisiin reunaehtoihin, jotka koskevat siis myös Suomea, että tuessa ei edellytetä omarahoitusosuutta, eli kansallisesti voidaan päättää antaa täysi tuki vaikkapa kotitaloudelle koko rahan edestä, jos jäsenmaa pitää sitä viisaana, eli tältä osin se on täyttänyt reunaehdot. Ja haluan huomauttaa näille kaikkein kriittisimpien puheenvuorojen käyttäjille, hyvä eduskunta, että tästä Italian suunnitelmasta toimitettiin muistio eduskuntaan kesällä, ja meidän tiedossamme, ministeriön virkakunnassa tai minulla, ei ole yhtään lisäkysymystä, joita kansanedustajat olisivat siinä vaiheessa esittäneet tästä suunnitelmasta, johon Italia nyt näitä toimenpiteitään pohjaa. [Leena Meren välihuuto]

No, miten sitten Italian tai minkä tahansa jäsenmaan — totta kai myös viime kädessä Suomen aivan yhtäläisesti, niin kuin muiden jäsenmaiden osalta — valvontaa voidaan toteuttaa? [Leena Meri: Niin just, se on meidän vika!] Komissio valvoo näitä rahojen käyttöjä aina suhteessa siihen äskenkin mainitsemaani suunnitelmaan. Se voi suorittaa tarkastuksia, ja kyllä sitä tukee työssään Euroopan petostentorjuntavirasto, ja tilintarkastustuomioistuin osallistuu tarkastuksiin. Tukea voidaan vähentää, ja kyllä se voidaan myös periä takaisin, maksatus voidaan keskeyttää. Nämä olivat niitä elementtejä, joita Suomi halusi voimakkaasti olla tässä vahvistamassa, ja se on oikein. Se on ehdottoman oikein, jotta EU:n sisällä luottamus toinen toisiimme voisi olla syvempää.

Jos puhemies sallii, tässä oli muitakin kysymyksiä, vastaan niihin tiiviisti.

Edustaja Juvonen tiedusteli hyvän kysymyksen, mihin muuhun me kohdistamme kuin vihreään siirtymään. 27 prosenttia rahoituksesta kohdistetaan digitalisaatioon ja sitten loppuosa työmarkkinoihin ja sote-palveluihin. Mainitsen näistä pari konkreettista esimerkkiä: Esimerkiksi työvoimapalvelujen parantaminen on yksi käyttökohde. Toinen on laajakaistaverkot, toimivat nettiyhteydet alueella, missä ne eivät markkinaehtoisesti toteudu. Kolmas liittyy näihin kotitalouksien remontointeihin, joista edustaja al-Taeekin tiedusteli. Kestävän kasvun ohjelmasta rahoitetaan 65 miljoonaa öljylämmityksestä luopumiseen — 4 000 euron tukia, kun siirrytään maalämpöpumppuun, ilmavesilämpöpumppuun tai kaukolämpöön, [Leena Meren välihuuto] 2 500 silloin, kun siirrytään muihin lämmitysjärjestelmiin — ja tälle on ollut valtavaa kysyntää. Helmikuuhun mennessä hakemuksia on tullut likipitäen 21 700. Niille on ollut valtava kysyntä. Avustus näyttää myös hyvin toimivalta muodossaan. Eli kyllä, me avustamme myös kotitalouksia.

Edustaja Kankaanniemi tiedusteli, olenko ollut näissä keskusteluissa mukana, kun suunnitelmia on hyväksytty. Totisesti olen. Joka ikisessä kokouksessa minä tai päällekkäisyyksien vuoksi, esimerkiksi kansallisten budjettiriihien vuoksi, [Puhemies koputtaa] valtiosihteerini on osallistunut joka ikiseen käsittelyyn, ja joka ikisessä Suomi on käyttänyt puheenvuoron. Ja valtiovarainministeriössä on erillinen virkamies, jonka tehtävänä on käydä läpi kaikkien maiden suunnitelmat. [Puhemies: Kiitoksia!] Miksi? Koska se on oikein ja välttämätöntä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Nyt keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.52.

———

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.37.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 6 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

16.37 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa puhemies! Koska pari asiaa jäi vielä edellisessä puheenvuorossa asiaa koskien sanomatta, niin sanon ne nyt. Kun näitä elvytyspaketteja lähdettiin tekemään, se 750 miljardia mikä tuli, niin siinähän avattiin se pandoran lipas yhteisrahoituksen mahdollisuudesta, että ruvetaan Euroopan unionin yhteisiä menoja jakamaan jäsenmaiden kesken, mikä on Euroopan unionin peruskirjan mukaan kielletty teko. Euroopan unionin toiminta ei voi perustua velanottoon, budjetin pitää olla tasapainossa, ja kolmantena sitten tämä kuuluisa no bail-out -sääntö: toisten velkoja ei makseta eikä takuita anneta. Se on nyt rikottu, ja siitä olen hyvin murheellinen. Avattiin semmoinen pandoran lipas. En tiedä, saadaanko sitä koskaan kiinni, mutta se pitää saada kiinni. Ei meidän nuorille voi tämä sukupolvi tehdä sellaista karhunpalvelusta, että me rupeamme velalla leikkimään, maksamme kaikkia kummallisia menoja ottamalla velkaa. Siinä häviää bud-

jettikuri, siinä häviää se moraali, miten taloutta hoidetaan. Se johtaa pitkässä, hyvin nopeassa juoksussa siihen, että Euroopan unioni organisaationa halvaantuu, ja sitä, miten sen jälkeen käy, en lähde edes arvailemaan.

Joka tapauksessa kun nyt tätä pandoran lipasta on raotettu tämän verran, niin nyt tehdään sitten tällä lainsäädännöllä säännöt, miten sitä tulee käyttää. Mutta on siinä tavattoman huono hyötysuhde, kun kahden miljardin saamiseksi pitää maksaa seitsemän miljardia. Tämä tällainen taloudenpito on aivan konkurssitaloudenpitoa.

Jos haluaisimme aidosti elvyttää, niin tuon reilun kahden miljardin paketin sijaan, minkä tässä elvytyksessä saamme haltuumme, pitäisi raakasti tehdä niin, että ei mentäisi tähän mukaan vaan otettaisiin se seitsemän miljardia ja elvyttäisimme itse. Sillä olisi pystytty tekemään valtavan paljon hyvää tässä maassa. Olisi pantu infraa kuntoon, rakennettu junaradat kuntoon sillä keinoin, että saataisiin raskasta liikennettä siirrettyä rautapyörille mahdollisimman paljon. Päätiet laitettaisiin kuntoon, rakennettaisiin se kuuluisa Kymijoen kanava, koska se on aivan välttämätön, jos tässä maassa halutaan, että metsäteollisuutta ja raskasta teollisuutta yleensä on. Nyt tulee sellaisia kustannuksia, kun Saimaan kanava meni kiinni, avautuuko koskaan, en tiedä. Mutta se pitää rakentaa Suomen puolelle, jolloin tämä kansallinen talouselämä elpyy ja se tuo monia monia muita hyötyjä ja on erittäin ympäristöystävällinen ratkaisu. Elvytysrahoilla tehtynä se antaisi välittömästi takaisin sen kustannuksen, mitä siihen on sijoitettu.

Metsäteollisuushan tästä kärsii, koska jos se kanava tehtäisiin, niin 80 prosenttia Suomen metsäteollisuuden tuotannosta olisi ympärivuotisen kansainvälisen vesireitin piirissä, elikkä suoraan tehtaalta markkina-alueelle. Sen edullisempaa kuljetusta ei olla voi.

Nyt kun EU-sääntöjä kierretään, niin talousvaliokunnassa oli hiljattain nimenomaan tähän elvytyspakettiin liittyvä pykälä. Kun nyt lähdetään näitä takaisinmaksuja suunnittelemaan, niin nyt on keksitty sitten kaksi loistavaa ideaa Euroopan unionin komissiossa:

Toinen on se, että aletaan kerätä päästökaupan rahoista tietty potti näiden velkojen maksuun, elikkä yhteistä verotusta ollaan nyt viemässä sisälle, elikkä Euroopan unioni sai tällä elvytyspaketilla sen verotusoikeuden, mikä on kaikista suurin virhe, mitä tehdä voi. Ei Euroopan valtioilla ole Suomen veropäätöksiin mitään asiaa, eikä Suomella ole niiden maiden verotukseen mitään asiaa. Nyt se pandoran lipas on avattu, ja saako sitä koskaan kiinni? Pahoin pelkään, että ei saa. Elikkä nyt kun ruvetaan päästökaupan maksuja siirtämään Euroopan unionin kassaan — se sama koskee hiilirajamekanismin kautta tulevia tuloja — ne ovat sitten tätä yhteistä verotusta.

Sitten vuonna 26 on tulossa voimaan tämä common corporate tax elikkä yhteinen eurooppalainen yhteisövero. Se on niin vaarallista kehitystä, että olen siitä hyvin murheellinen, että Suomen eduskunta yleensä tämmöisistä keskustelee. Jos vuonna 95, kun Suomi liittyi Euroopan unioniin, olisi sanottu silloin liittymiskeskustelussa, että tällainen on tulossa, niin varmasti ei olisi Suomen eduskunta ikinä hyväksynyt sellaista liittymissopimusta. Eduskunta teki silloin hyvän päätöksen niillä säännöillä ja niillä sopimuksilla, mitä silloin tiedettiin. Eduskunta oli siinä oikeassa, silloin ei tämmöistä vaihtoehtoa edes ollut, mutta nyt näitä sääntöjä on muutettu ja menty täysin rikkomaan Euroopan unionin peruskirja, Suomen liittymissopimus, ja Suomen lakejakin siinä samalla vähän kolisteltiin väärällä tavalla.

Tämä on jotenkin niin murheellista, että joutuu täällä edustaja Hyrkön kanssa ja arvoisan, kunnioitetun puhemiehen kanssa kolmeltaan tästä sanomaan. Olen tästä hyvin pahoillani Suomen kansan edustajana. Näin ei Euroopan unioni voi jatkaa, ei kerta kaikkiaan.

Tällä menolla aiheutamme sen pahimman tapahtuman, mitä Eurooppa voi saada eteensä, ja se on se, että Euroopan unioni joutuu hajaannuksen tilaan, ja sitä ei tarvitse tällaisena päivänä, toukokuussa 2022, sanoa, mihin se johtaa sitten, jos Euroopan unioni joutuu hajaannuksen tilaan. Varjelkoon, että sitä päivää ei koskaan nähdä. Euroopan unionin pitää tulla järkiinsä, ja tällaiset elvytyspaketit pitää kerta kaikkiaan lopettaa. Joka ainoan organisaation, joka toimii, pitää aina noudattaa sääntöjä. Jos niin ei tehdä, se on lopun tie se.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.